

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1999-2000

---

20 OCTOBRE 1999

Proposition de modification de l'article 86 du règlement du Sénat en ce qui concerne le Comité d'avis pour l'égalité des chances entre les femmes et les hommes

(Déposée par Mme Sabine de Bethune et consorts)

DÉVELOPPEMENTS

Le Comité d'avis pour l'égalité des chances entre les femmes et les hommes a été créé le 18 janvier 1996, sur la proposition de l'ensemble des sénatrices, à la suite de la Conférence de l'ONU sur les droits de la femme qui s'est tenue à Pékin. Cette création s'est faite par une modification du règlement du Sénat(1) (insertion d'un article *77bis*, devenu entretemps l'article 86), adoptée le 23 novembre 1995.

Le comité d'avis est chargé du suivi et de l'évaluation d'initiatives législatives et de la politique gouvernementale du point de vue de l'égalité des chances entre les femmes et les hommes. Il entend donner à la législation et à la politique des impulsions axées sur la réalisation de l'égalité des chances en usant de sa compétence consultative et en prenant lui-même des initiatives. Enfin, il entend évaluer le fonctionnement de notre institution parlementaire du point de vue de l'égalité des chances entre les femmes et les hommes.

À cet effet, le comité d'avis a une compétence spécifique et une compétence horizontale en matière d'éga-

---

(1) Proposition tendant à insérer dans le Règlement du Sénat un article *77bis* instituant un Comité d'avis pour l'égalité des chances entre les femmes et les hommes, déposée par Mme de Bethune et consorts, doc. Sénat, n° 1-117/1-4 - SE 1995 et 1995-1996.

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 1999-2000

---

20 OKTOBER 1999

Voorstel tot wijziging van artikel 86 van het reglement van de Senaat inzake het Adviescomité voor gelijke kansen voor vrouwen en mannen

(Ingediend door mevrouw Sabine de Bethune c.s.)

TOELICHTING

Het Adviescomité voor gelijke kansen voor vrouwen en mannen werd opgericht op 18 januari 1996 op voorstel van alle vrouwelijke senatoren als gevolg van de UNO-conferentie over de rechten van de vrouw in Peking. Daartoe werd op 23 november 1995 een wijziging van het reglement van de Senaat (invoeging van een artikel *77bis*, dat nu artikel 86 geworden is) aangenomen(1).

Het adviescomité heeft als taak de opvolging en de evaluatie van wettelijke initiatieven en van het regeringsbeleid vanuit het gezichtspunt van gelijke kansen voor vrouwen en mannen. Het wil impulsen geven voor wetgeving en beleid gericht op gelijke kansen via het gebruik van de adviesbevoegdheid en via het ontwikkelen van eigen initiatieven. Ten slotte wil het de werking van de eigen parlementaire instelling evalueren vanuit het gezichtspunt van gelijke kansen voor vrouwen en mannen.

Het adviescomité heeft hiervoor zowel een specifieke als een horizontale bevoegdheid voor gelijke

---

(1) Voorstel tot invoeging in het reglement van de Senaat van een artikel *77bis* houdende oprichting van een Adviescomité voor gelijke kansen voor vrouwen en mannen, van mevrouw de Bethune c.s., Stuk Senaat, nr. 1-117/1-4 - BZ 1995 en 1995-1996.

lité des chances entre les femmes et les hommes, mais sa mission est purement consultative. Il peut rédiger des avis et des rapports, tant à la demande d'autres commissions sénatoriales que de sa propre initiative.

À la fin de la législature précédente, le comité d'avis a établi un rapport d'activités 1996-1999(1), qui comprend une évaluation de ses travaux.

Au cours de la période 1996-1999, il a formulé une série d'avis de valeur, dont plusieurs ont abouti à une législation concrète. Le comité d'avis a contribué à la revalorisation des travaux et des débats parlementaires en organisant des discussions sur des thèmes spécifiques au cours desquelles il a fait prévaloir de manière conséquente le point de vue du genre. Le comité d'avis a établi le contact avec la société civile; entre autres, en 1998 il a mis sur pied un programme complet à l'occasion de la célébration du 50e anniversaire du droit de vote des femmes. Le comité d'avis a fait œuvre de pionnier en mettant sur pied un accord de coopération structurel européen entre les commissions parlementaires compétentes en matière d'égalité des chances des femmes et des hommes dans les États membres de l'Union européenne et au Parlement européen.

Compte tenu de son statut, le comité d'avis n'a toutefois guère de pouvoir: en application de l'article 86-4 et 5 du règlement du Sénat, ses compétences restent limitées du fait qu'il n'est pas considéré comme une commission à part entière.

Selon l'article 86-4, «le comité a pour mission de donner des avis sur les questions relatives à l'égalité des chances entre les femmes et les hommes, soit à la demande du président du Sénat, conformément aux dispositions de l'article 24, soit de sa propre initiative».

En vertu de l'article 24 du règlement du Sénat, le président du Sénat peut décider d'office ou à la demande d'une commission de demander un avis motivé sur un projet ou une proposition de loi à une autre commission que celle qui a été saisie. Conformément à l'article 86-4 du règlement du Sénat, le comité d'avis peut également, de sa propre initiative, donner un avis sur un projet ou une proposition de loi dont une commission est saisie ou se prononcer plus généralement sur des questions relatives à l'égalité des chances entre les femmes et les hommes et publier à ce sujet un rapport écrit.

Dans ces deux cas, toutefois, la discussion sur le fond est faite par la commission compétente, étant entendu que, dans la première hypothèse, la commission compétente ne peut pas conclure la discussion

kansen voor vrouwen en mannen, zij het louter adviserend. Adviezen en verslagen kunnen zowel op verzoek van andere senaatscommissies als op eigen initiatief worden uitgebracht.

Op het einde van de vorige zittingsperiode heeft het adviescomité een activiteitenverslag 1996-1999(1) opgemaakt met een evaluatie van de werkzaamheden.

Het adviescomité heeft in de loop van de periode 1996-1999 een reeks waardevolle adviezen geformuleerd waarvan er enkele uitgemond zijn in concrete wetgeving. Het adviescomité heeft bijgedragen tot het opwaarderen van het parlementair werk en debat door specifieke thema's te bespreken, waarbij het consequent de genderinvalshoek heeft gehanteerd. Het comité heeft de link gelegd met het maatschappelijk middenveld, onder andere in 1998 met een volledig programma ter herdenking van 50 jaar vrouwenstemrecht. Het adviescomité heeft pionierswerk verricht door een Europees structureel samenwerkingsverband op te zetten tussen de parlementaire commissies bevoegd voor gelijke kansen voor vrouwen en mannen in de lidstaten van de Europese Unie en in het Europees Parlement.

Maar het adviescomité beschikt, door zijn statuut, over weinig armslag: het adviescomité is, bij toepassing van artikel 86-4 en 5 van het reglement van de Senaat, beperkt in zijn bevoegdheden omdat het niet als een volwaardige commissie wordt beschouwd.

Artikel 86-4 stelt dat «het comité tot taak heeft, op verzoek van de voorzitter van de Senaat overeenkomstig het bepaalde in artikel 24 of op eigen initiatief, adviezen te verstrekken betreffende de gelijke kansen voor vrouwen en mannen».

Overeenkomstig artikel 24 van het reglement van de Senaat kan de senaatsvoorzitter ambtshalve of op verzoek van een commissie beslissen dat over een ontwerp of voorstel van wet dat naar een commissie is verzonden, een beredeneerd advies van een andere commissie wordt gevraagd. Overeenkomstig artikel 86-4 van het reglement van de Senaat kan het adviescomité daarnaast op eigen initiatief advies verstrekken over een ontwerp of voorstel van wet dat bij een commissie aanhangig is of zich op meer algemene wijze uitspreken over aangelegenheden in verband met gelijke kansen voor vrouwen en mannen en hierover in een gedrukt stuk verslag uitbrengen.

In beide gevallen echter gebeurt de bespreking ten gronde door de bevoegde commissie waarbij in het eerste geval de bevoegde commissie de bespreking niet kan afsluiten vooraleer zij het advies heeft ont-

(1) Rapport d'activités 1996-1999 du Comité d'avis pour l'égalité des chances entre les femmes et les hommes, doc. Sénat, n° 1-1319/1 - 1998-1999.

(1) Activiteitenverslag 1996-1999 van het adviescomité voor gelijke kansen voor vrouwen en mannen, Stuk Senaat, nr. 1-1319/1 - 1998-1999.

avant d'avoir reçu l'avis. Mais le comité d'avis n'a pas vraiment la garantie que ces avis seront effectivement discutés au sein de la commission compétente.

En application de l'article 86-4 du règlement, les compétences du comité d'avis sont limitées à un pouvoir consultatif. Il ne peut dès lors pas faire rapport à l'assemblée plénière au sujet de propositions de loi ou de résolution relatives à l'égalité des chances.

En vertu de l'article 22-3 du règlement, lorsque, dans une discussion, les commissions concluent à la nécessité de légiférer, elles peuvent rédiger elles-mêmes une proposition de loi ou de résolution, l'examiner, la mettre aux voix et faire rapport à son sujet lors de la séance plénière. Le comité d'avis n'a pas cette compétence et doit d'abord, de l'initiative d'un ou de plusieurs de ses membres, soumettre pareille proposition pour discussion à la commission compétente.

C'est pourquoi le comité d'avis a décidé unanimement, à la fin de la législature précédente, qu'il était nécessaire de modifier le règlement du Sénat afin d'obtenir davantage de compétences de ce genre.

Le Comité d'avis pour l'égalité des chances entre les femmes et les hommes doit en tout cas avoir la possibilité de soumettre directement pour discussion à l'assemblée plénière un rapport d'initiative comprenant une proposition de résolution ou de texte final, de manière à ne pas toujours devoir transiter par une autre commission. C'est ce que vise à réaliser la proposition de modification du règlement qui vous est soumise. La même disposition figure déjà dans le règlement d'ordre intérieur du Comité d'avis fédéral chargé des questions européennes (point 4).

*
* *

PROPOSITION

Le point 4 de l'article 86 du règlement du Sénat est complété par l'alinéa suivant:

«Les travaux du comité d'avis peuvent se conclure par des propositions de résolution, des recommandations ou d'autres textes finaux qui sont soumis, selon le cas, directement à la séance plénière ou à la commission qui en a formulé la demande.»

vangen. Maar het adviescomité heeft niet echt de garantie dat deze adviezen effectief zullen worden besproken in de bevoegde commissie.

Artikel 86-4 van het reglement beperkt de bevoegdheid van het adviescomité tot het verstrekken van adviezen. Het adviescomité heeft bijgevolg niet de mogelijkheid om over voorstellen van wet of resolutie die betrekking hebben op de gelijkheidsproblematiek verslag uit te brengen aan de plenaire vergadering.

Krachtens artikel 22-3 van het reglement kunnen commissies, wanneer zij naar aanleiding van een bespreking beslissen dat een wetgevend initiatief nodig is, zelf een voorstel van wet of van resolutie opstellen, erover stemmen en hierover verslag uitbrengen aan de plenaire vergadering. Het adviescomité kan dit niet en moet dergelijke initiatieven eerst in de bevoegde commissie, via een initiatief van één of meerdere commissieleden, ter bespreking voorleggen.

Daarom heeft het adviescomité op het einde van de vorige zittingsperiode unaniem beslist dat een wijziging van het reglement van de Senaat nodig is om meer bevoegdheden in die zin toegewezen te krijgen.

Het adviescomité moet in elk geval de mogelijkheid krijgen om een initiatiefverslag waarin een voorstel van resolutie of eindtekst wordt geformuleerd, rechtstreeks aan de plenaire vergadering ter bespreking voor te leggen, zodat het niet altijd verplicht is via een andere commissie te gaan. Dit wordt verwoord in de voorgestelde reglementswijziging. Dezelfde formule is reeds opgenomen in het huishoudelijk reglement van het Federaal Adviescomité voor Europese aangelegenheden (punt 4).

Sabine de BETHUNE.

*
* *

VOORSTEL

Artikel 86-4 van het reglement van de Senaat wordt aangevuld met het volgende lid:

«De werkzaamheden van het comité kunnen worden besloten met voorstellen van resoluties, aanbevelingen of andere slotteksten die, naar gelang het geval, rechtstreeks aan de plenaire vergadering worden voorgelegd dan wel aan de commissie die erom heeft verzocht.»

Sabine de BETHUNE.
Iris VAN RIET.
Meryem KAÇAR.